

Kindert Torah

Parashas Shemos

בס"ד

The Perfect You

I'm hungry Imma. What's for dinner?"

"Let's begin by washing for bread, Avi."

"Okay, Imma. Those slices of challah left over from Shabbos look delicious. May I have a few pieces?"

"Sure, Avi. However, first make your bracha of 'hamotzi' on this."

Avi's mother hands him a small roll of dark bread. It looks a little old. It is certainly not as nice and tasty as the challah.

"Imma, I would much rather make my bracha on the yummy challah than on this old dark bread. Are we not supposed to make our bracha over the food that is more choshuv (important)?"

"True, Avi. However, this dark bread has a very big maaleh (advantage) over the challah. It is shalem - a complete loaf."

"Yes, but the challah has many other points that are superior - taste, aroma, appearance."

"You are right, Avi. Therefore, we must look at how Hashem defines chashivus (importance). What is more choshuv in His eyes? He looks at shelaymus (completion) as the most important thing when making a bracha of hamotzi. It outweighs taste, freshness, and all of those other features."

"Amazing, Imma."

"Avi, I will tell you something even more amazing, Avi. Rav Yerucham Levovitz zt"l uses this example (which is from the Alter of Kelm) to teach us an important principle in avodas (serving) Hashem. The most significant thing that you can achieve in life is shelaymus. Spiritual perfection is life's greatest accomplishment. We see this point brought out in the parasha. The verses list the Jews who went down to Mitzrayim with Yaakov. Then it states that Yosef was in Mitzrayim (Shemos 1:5). Rashi points out that we already know this fact."

"Why does the Torah have to repeat it?"

"Rashi answers that Yosef remained a tsaddik in Mitzrayim. Despite all of the tests, he stood fast in his righteousness. He achieved shelaymus."

"How can we relate to spiritual perfection, Imma? Physical things are real to us. If you tell me I have to build a perfect building, I can relate to that. I must start by digging the foundations correctly. Then I must build the structure. I have to install the plumbing and wiring. The last step is the finishing. If everything is done exactly according to the plans, it is shalem. However, if you tell me that I have to do a mitzvah perfectly, my first instinct is to begin looking for shortcuts."

"Wonderful, Avi! Rav Yerucham stresses the exact same point! What is the solution? We have to work hard at keeping

reality in perspective. The spiritual world is the real world, and perfect mitzvos are life's greatest achievement. Don't let other things cloud your view."

"Do you have a thought that I can focus on - like a motto to remind me what I should be doing?"

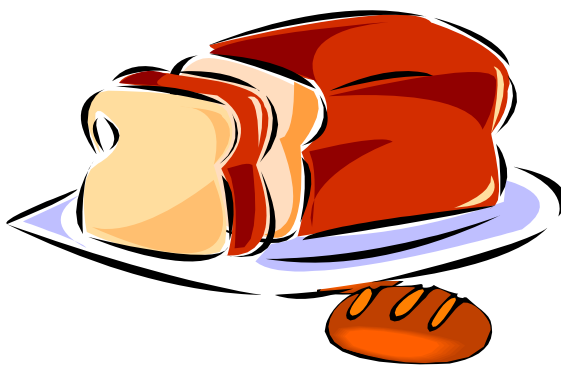
"Yes, Avi: yiras chet (fear of sinning). Rav Yerucham says that this will bring a person to shelaymus. One who is fearful of ruining his beautiful pure neshama (soul) will not sin."

"What a beautiful thought, Imma. Besides that, a person should be afraid of the punishment that he will receive for his aveiyros (sins). We see people suffering because of aveiyros throughout the Torah. We see a lot of suffering during the slavery in Mitzrayim in this week's parasha."

"Excellent, Avi. You are a very smart boy if you use this as a motivation to keep you from sinning."

"I want to be shalem, Imma. Just like Yosef HaTsaddik. I want to be the best me that I can be."

"You are off to a great start, Avi."

Kindertlach . . .

What does shelaymus mean? Being the best you. Everyone is different, born with different talents. Your job in this world is to use what you have to the maximum. Build a beautiful perfect spiritual building. How do you do this? By staying far, far away from aveiyros. They will weaken your building, and eventually knock it down. Keep in mind that aveiyros are terrible for you. They ruin your life, and you receive very unpleasant punishments for them. If you do this, you are on your way to perfection. It is a life-long job. Start now, kindertlach. Set your eyes on life's greatest goal - perfection!

Our Place

And the Children of Israel were fruitful, teemed, increased, and became strong - very, very, much so; and the land became filled with them." (Shemos 1:7). Rashi (in the name of the Medrash) explains that the Jewish women gave birth to six babies at a time. With such an astronomical birth rate, the land

was sure to be full of Jews in no time. Why then does the verse add, "and the land became filled with them"? This question puzzled Rav Yehoshua Leib Diskin zt"l. He begins his answer with another question. "Know with certainty that your offspring shall be strangers in a land not their own" (Bereshis 15:13). If they are strangers, of course they are in a land that is not theirs. Why does the verse need to state it? Rav Diskin answers that there was a part of Mitzraim that was theirs. The Daas Zekanim relate that Pharaoh gave the land of Goshen to Sara Emainu as a gift. That land was the place for the Jews. Yaakov Avinu sent Yehuda to Goshen to establish a Beis HaMedrash. When Yosef introduced his brothers to Pharaoh, he only showed Pharaoh the weaker ones. Why? Pharaoh would think that they were all weak, and not fit to work for the Mitzrim. Therefore, he would leave them alone and allow them to keep to themselves in Goshen.

This is what indeed happened. The Bnei Yisrael could have stayed in Goshen and peacefully learned Torah. If they had done so, they would have undergone the golus (exile) without the hard labor and torture. That is how it went during the lifetime of the shevatim (sons of Yaakov). What happened afterward? "And the land became filled with them." They ventured out of Goshen into the land of Mitzraim proper. They involved themselves in the business and activities of the Mitzrim. They had no business being there. Mitzraim was a land full of immorality and impurity. They had put themselves into spiritual danger. "A new king arose over Mitzraim who did not know Yosef" (Shemos 1:8). Their visibility aroused the hatred of the Mitzrim. "Come let us deal wisely with them" (Shemos 1:10). Thus began the slavery and the torture. The horrors of the affliction of the Mitzrim. Oh why did it have to happen? They should have stayed in their place.

Kindertlach . . .

We know our place. Hashem gave us a wonderful, glorious, exalted purpose in this world: to be His nation. To uphold His honor. To learn His Torah. We have our own special places to do our job: the Beis HaMedrash, the home, the kosher workplace. The world is full of spiritual and physical dangers. Our places offer us protection. If we leave our place, chas veshalom, to do something that we should not be doing, we expose ourselves to the dangers. We also arouse the animosity of those who are against us. Why go out, kindertlach? Our place is the best place.

והגדת לבנך

פרשת שמות

"אני רוצה להיות שלם, אמא - כמו יוסף הצדיק. אני רוצה להיות ה'אנ' הטוב ביותר שאני יכול להיות."
"אתה כבר בדרך, אברמי."

ה"אני" הטוב ביותר

א"ני רעב, אמא. מה יש לארוחת ערב?"
"קודם כל, תיטול ידיים ותברך 'המוציא', אברמי."
"בסדר, אמא. החלה שנשארה משבת נראית טעימה מאוד. האם אני יכול לקבל כמה פרוסות ממנה?"
"ודאי, אברמי. אך עליך לברך 'המוציא' על הלחם הזה."
אמו של אברמי נותנת לו לחמניה קטנה, כהה. הלחמניה לא נראית טרייה, ובוודאי שאינה יפה וטעימה כמו החלה.
"אמא, אני באמת מעדיף לברך על החלה הטעימה, מאשר על הלחם הישן והכהה הזה. האם איננו אמורים לברך על המזון החשוב יותר?"
"נכון, אברמי. אך ללחם הכהה הזה ישנה מעלה גדולה על החלה: הוא שלם - לחמניה שלמה."
"נכון, אך לחלה יש מעלות רבות אחרות: טעם, ריח, מראה."
"אתה צודק, אברמי. ולפיכך עלינו לברך כיצד ה' מגדיר את חשיבותו של כל דבר. מה יותר חשוב בעיניו? הוא רואה את השלמות בדבר החשוב ביותר כשצריכים להחליט על מה לברך ברכת המוציא. תכונת השלמות גוברת על תכונות כטעם, טריות וכל שאר התכונות של הלחם."
"ממש מפליא, אמא."
"אברמי, אספר לך משהו עוד יותר מפליא. ר' ירוחם לבוביץ' זצ"ל משתמש בדוגמא זו (שהוא מביא מהסבא מקלם זצ"ל) כדי ללמד אותנו עקרון חשוב בעבודת ה'. הדבר המשמעותי ביותר שאפשר להשיג בחיים הוא השלמות. שלמות רוחנית היא ההישג הגדול ביותר שניתן להשיג בחיים. אנו רואים נקודה זו בפרשת השבוע. התורה מציינת את שמות כל בני ישראל שירדו למצרים עם יעקב. ולאחר מכן התורה מציינת שיוסף היה במצרים (שמות א', ה'). רש"י מעיר שאנו כבר יודעים זאת."
"מדוע התורה צריכה לחזור על עובדה זו, אם כן?"
"רש"י עונה על כך, ואומר שיוסף נשאר צדיק גם במצרים. למרות כל הנסיונות, עמד יוסף בצדקותו. הוא הגיע לשלמות."

לדעת את מקומנו

י"בני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותימלא הארץ אותם" (שמות א', ז'). רש"י (על פי המדרש) מפרש שנשות ישראל ילדו שישה בכרס אחד (שישיות של ילדים). עם ילודה עצומה כזאת, ברור שבני ישראל יתרבו מהר מאוד וימלאו את הארץ. מדוע, אם כן, מוסיף הפסוק ואומר "ותימלא הארץ אותם"? שאלה זו הטרידה את ר' יהושע ליב דיסקין זצ"ל, וכדי לענות עליה, הוא שאל שאלה אחרת: "ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם" (בראשית ט"ו, י"ג). אם הם יהיו גרים, הרי פירושם של דבר הוא שהם יהיו בארץ שאינה שלהם, ואם כן, מדוע צריך הפסוק לחזור ולומר זאת? הרב דיסקין עונה שהיה חלק מארץ מצרים שאכן היה הארץ שלהם. פירוש דעת זקנים מביא שפרעה נתן את ארץ גושן לשרה אבנא במתנה, וארץ זו הייתה מקומם של היהודים. יעקב אבינו שלח את יהודה לגושן כדי לייסד שם בית מדרש. כשיוסף הציג את אחיו לפרעה, הוא הראה לו רק את החלשים שביניהם? למה? כדי שפרעה יחשוב שכולם חלשים, ולא מסוגלים לעבוד קשה עבור המצרים. עקב כך, הוא ירשה להם לחיות לבדם בארץ גושן.

יזה אכן מה שקרה, לפחות בהתחלה. בני ישראל היו יכולים להשאר בגושן וללמוד תורה בהשקט ובטח. אם היו עושים זאת, היו יכולים לעבור את הגלות ללא עבודת הפרך והעינויים. במשך ימי חייהם של בני יעקב אכן נשארו בגושן. ומה קרה אח"כ? "ותימלא הארץ אותם". הם יצאו מגושן אל מצרים עצמה. הם התערו בעסקים ובחברה במצרים, אף על פי שלא היו אמורים להיות שם. מצרים הייתה ארץ מלאה טומאה ופריצות, ובמעשים האלה הם חשפו את עצמם לסכנה רוחנית. "ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף" (שמות א', ח'). ההתבלטות שלהם בחברה עוררה את שנאתם של המצרים. "הבה נתחכמה לו" (שמות א', י'). וכך החלו העבדות והצרות של גלות מצרים. לו רק היו נשארים במקומם...

י"צד אנחנו יכולים אפילו לחשוב על שלמות רוחנית, אמא? את עולם המעשה אני מכיר; הוא נראה לי אמיתי. ואם תאמרי לי לבנות, למשל, בניין מושלם, הרי אני יודע איך לעשות זאת. קודם כל, צריך לחפור באדמה ולהניח את היסודות בצורה נכונה. על יסודות אלה מקימים את המבנה. לאחר מכן יש להתקין צינורות מים ובובות, וכן קווי חשמל. השלב האחרון הוא הגימור הסופי. אם עושים הכל על פי התוכניות, הבניין הוא שלם. אך אם תאמרי לי שעלי לקיים מצווה בשלמות, מיד אחשוב איך לעשות זאת בצורה הקלה ביותר."
"נהדר, אברמי! ר' ירוחם מדגיש בדיוק את הנקודה הזאת. ומה הפתרון? עלינו לעמול קשה כדי לשמור על ראייה נכונה. העולם הרוחני הוא-הוא העולם האמיתי, וקיום מצוות בשלמות הוא ההישג הגדול ביותר בחיים. אל תיתן לדברים אחרים לטשטש את הראייה הזאת של העולם."
"האם יש לך מחשבה שאוכל להתרכז בה - מעין סיסמה שתזכיר לי מה עלי לעשות?"
"כן, אברמי: יראת חטא. ר' ירוחם אומר שיראת חטא יכולה להביא את האדם לשלמות. מי שמפחד לטמא את נשמתו הטהורה, לא יחטא."
"איזו מחשבה יפה, אמא. ומלבד זאת, על האדם לפחד מהעונש שיקבל על עבירות. אנו רואים בתורה אנשים רבים הסובלים בשל עבירותיהם. בפרשת השבוע הזה אנחנו רואים סבל רב שאבותינו סבלו בעבדות מצרים."
"מצויין, אברמי. אתה ילד חכם מאוד, אם אתה משתמש במחשבות האלה כדי להניא אותך מלחטא."

ילדים יקרים...
אנו יודעים את מקומנו. ה' נתן לנו תפקיד נפלא, נהדר ונעלה בעולם הזה: להיות עמו. להרבות כבודו בעולם, ללמוד את תורתו. ויש לנו את המקומות המיוחדים למלאכתנו בעולם: בית המדרש, הבית, מקומות העבודה המתאימים לנו. העולם מלא סכנות רוחניות וגופניות. אך במקום שלנו אנחנו מוגנים. אם נצא ממקומנו, חס ושלום, כדי לעשות משהו שאיננו אמורים לעשות, אנו חושפים את עצמנו לסכנות. ואנחנו גם מגבירים את שנאתם של מתנגדינו. למה לצאת, ילדים יקרים? הרי המקום שלנו הוא המקום הטוב ביותר!